

Департамент освіти і науки
Сумської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Факультет підвищення кваліфікації та перепідготовки

Кафедра педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Світлана ПАНЧЕНКО
« ____ » _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА ОК 1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Галузь знань: D - Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: D3 Менеджмент

Освітньо-професійна програма: Менеджмент і адміністрування

Рівень вищої освіти: другий (магістерський рівень)

Ступінь вищої освіти: магістр

Освітня кваліфікація: магістр менеджменту

Форма навчання: денна/заочна

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник: Гузенко О.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, спеціальної та менеджменту КЗ СОППО

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

Засідання кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

Протокол № 11-а від «23» червня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Г.Л. Єфремова

Засідання кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

Протокол № 4 від. «28» листопада 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Г.Л. Єфремова

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

28.11.2025 р. _____ Людмила ІВАШИНА

Керівник навчального відділу

28.11.2025 р. _____ Ельвіра ГОЛОВАЧ

Проректор з науково-педагогічної

та навчальної роботи

28.11.2025 р. _____ Світлана ПАНЧЕНКО

Ця робоча програма освітнього компонента не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Статус освітнього компонента	Обов'язковий компонент освітньої програми
Загальна кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин	Загальний обсяг годин – 90 годин. Для денної форми навчання: лекції – 18 годин; семінарські заняття – 12 годин; самостійна робота – 60 годин. Для заочної форми навчання: лекції – 8 годин; семінарські заняття – 10 годин; самостійна робота – 72 годин.
Курс та семестр вивчення освітнього компонента	Денна форма: курс – І; семестр – 1-2. Заочна форма: курс – І; семестр – 1-2.
Вид підсумкового контролю	Диференційований залік
Мова викладання	Українська
Кафедра що забезпечує викладання	Педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту
Інформація про викладача, який забезпечує вивчення освітнього компонента	Гузенко Оксана Вікторівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту
Інформація про консультації	За потреби
Пререквізити (передумови для вивчення освітнього компонента)	Базові знання з філософії, мови, академічного письма
Постреквізити (дисципліни, в яких будуть використовуватися знання, отримані під час вивчення курсу)	Інформаційний менеджмент Управління проектами Менеджмент організацій
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання освітнього компонента є формування методологічної культури майбутніх фахівців з менеджменту та здатності застосовувати сучасні підходи, методи й інструменти наукового дослідження для виявлення, обґрунтування та розв'язання актуальних управлінських проблем, проведення самостійного дослідження, критичного аналізу наукової інформації та аргументованого представлення його результатів із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Основні завдання вивчення освітнього компонента:

– формування методологічної культури магістрантів, системного розуміння сутності, принципів, підходів і закономірностей наукового дослідження та його ролі у професійній діяльності менеджера.

– оволодіння сучасними методами та технологіями наукового дослідження, формування здатності обґрунтовувати проблему, мету, завдання, методи та організацію дослідницької діяльності у сфері менеджменту.

– розвиток дослідницьких умінь і критичного мислення, необхідних для пошуку, аналізу, систематизації та інтерпретації наукової інформації, оброблення результатів дослідження та формулювання обґрунтованих висновків і рекомендацій.

– формування здатності до академічно доброчесної та ефективної презентації результатів наукової діяльності, аргументованого представлення власної наукової позиції та використання результатів досліджень для обґрунтування управлінських рішень.

3. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади наукового дослідження

Тема 1. Теорія методології наукового дослідження.

Поняття «наука». Функції, структурні елементи, мета, об'єкт, предмет науки. Відмінності між фундаментальними та прикладними дослідженнями. Наукові ідея, гіпотеза, концепції, факт, результат, діяльність, пізнання, метод. Теорія пізнання. Феноменологія наукового знання. Закономірності науки. Наукова комунікація та її суб'єкти. Індекс цитування. Рейтинги учених. Класифікація наук. Правові засади наукової діяльності. Науково-дослідницька діяльність студентів у виші.

Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження

Поняття, мета, функції методології наукової діяльності (МНД). Типологія МНД: філософська або фундаментальна методологія, загальнонаукова методологія, частково-наукова методологія. Загальнонаукові принципи. Класифікація методів наукового дослідження: загальні методи наукових досліджень, методи емпірично-теоретичні, методи теоретичних досліджень, методи статистичного аналізу, специфічні методи дослідження.

Змістовий модуль 2. Практика організації та представлення результатів наукового дослідження

Тема 3. Конструювання дослідницької роботи

Вибір теми дослідження. Проблема дослідження. Об'єкт, предмет, мета, завдання, умови новизни, теоретична та практична значущість, понятійний апарат, структура наукового наративу. Планування науково-дослідної роботи. Етапи роботи над дослідженням. Робочі умови наукової діяльності: робоче місце, робочий час, архів, бібліотека здобувача.

Тема 4. Публікація результатів наукових досліджень

Результати наукової роботи: вимоги до оформлення, стилю та

бібліографічних посилань. Літературне оформлення наукової роботи, вимоги до наукового тексту, оформлення списку літератури. Презентація дослідження: вимоги текстового, візуального втілення й дизайну. Захист магістерської наукової роботи: документальний супровід, порядок захисту, стресостійкість.

Наукова публікація: поняття, функції, типологія. Методика підготовки та оформлення публікації: послідовний, цілісний, вибірковий виклад матеріалу. Етапи написання наукової праці. Наукова стаття. Тези наукової доповіді. Реферат.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Розподіл годин за денною формою навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
		л	сем. / пр.	с/р
1	2	3	4	5
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади наукового дослідження				
Тема 1. Теорія методології наукового дослідження	14	2	2	10
Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження	18	6	2	10
Змістовий модуль 2. Практика організації та представлення результатів наукового дослідження				
Тема 3. Конструювання дослідницької роботи	13	4	4	5
Тема 4. Публікація результатів наукових досліджень	15	6	4	5
<i>Усього годин</i>	60	18	12	30
Модуль 2				
<i>ІНДЗ</i>	15	-	-	15
<i>Підсумкове теоретичне завдання (диференційований залік)</i>	15	-	-	15
<i>Усього годин</i>	30	-	-	30
<i>Разом</i>	90	18	12	60

Розподіл годин за заочною формою навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Заочна форма			
	Усього	у тому числі		
		л	сем. / пр.	с/р
1	2	3	4	5
Модуль 1				

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади наукового дослідження				
Тема 1. Теорія методології наукового дослідження	16	2	2	12
Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження	14	2	2	10
Змістовий модуль 2. Практика організації та представлення результатів наукового дослідження				
Тема 5. Конструювання дослідницької роботи	16	2	4	10
Тема 6. Публікація результатів наукових досліджень	14	2	2	10
<i>Усього годин</i>	60	8	10	42
Модуль 2				
ІНДЗ	15	-	-	15
Підсумкове теоретичне завдання (диференційований залік)	15	-	-	15
<i>Усього годин</i>	30	-	-	30
РАЗОМ	90	8	10	72

5. ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах. ПРН1 Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН3. Проектувати ефективні системи управління організаціями.

ПРН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

ПРН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

ПРН9. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами.

ПРН10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

ПРН11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.

ПРН13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ОЦІНЮВАННЯ

Методи викладання та навчання:

МН1. Словесний метод.

МН2. Наочний метод.

МН3. Самостійне навчання.

МН4. Практичний метод.

МН5. Проблемно-пошуковий метод.

МН6. Дослідницький метод.

МН7. Інтерактивні методи навчання.

Види контролю: поточний та підсумковий (модульний, семестровий).

Форми оцінювання:

Формативне оцінювання:

ФО1. Письмові та усні коментарі, настанови викладачів у процесі навчання.

ФО2. Письмові та усні коментарі викладача за результатами виконаного завдання.

ФО3. Письмові та усні коментарі викладача щодо динаміки навчальних досягнень.

ФО4. Формування навичок самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання.

Сумативне оцінювання:

СО1. Оцінювання результатів виконаних завдань на семінарських заняттях.

СО2. Оцінювання результатів виконаних завдань за самостійну роботу.

СО3. Виконання та презентація індивідуального науково-дослідницького завдання.

СО4. Виконання модульної контрольної роботи.

СО5. Підсумковий контроль (диф. залік).

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною (рейтинговою) шкалою ЕКТС (ECTS), шкалою (A,B,C,D,E,FX,F), національною 4-х бальною шкалою для екзамену/диференційованого заліку («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Накопичувальна бально-рейтингова система передбачає оцінювання за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної

діяльності, що спрямовані на опанування змісту освітнього компонента з даної освітньо-професійної програми. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється у формі поточного, модульного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю знань здобувачів можуть бути усна відповідь та доповнення під час заняття, а також письмові роботи, що передбачені планами семінарських занять.

Модульний контроль проводиться як підсумкова контрольна робота за даним змістовим модулем з метою оцінки результатів знань здобувачів вищої освіти після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Модульна контрольна робота передбачає виконання здобувачами письмової відповіді на питання за визначеними варіантами.

Виконання індивідуального науково-дослідницького завдання (ІНДЗ) з даного освітнього компонента оцінюється у 15 балів.

Підсумковий контроль знань – диференційований залік, який оцінюється у 25 балів. Форма проведення підсумкового контролю – усна.

Здобувач повинен отримати необхідний мінімум з кожного модуля, включаючи результати самостійної роботи. Здобувач не може бути допущений до складання підсумкового контролю знань з освітнього компонента, якщо він не склав усі передбачені модульні контрольні роботи. Якщо здобувач не набрав потрібної кількості балів, то він не допускається до підсумкового контролю. У визначений термін такий здобувач повинен представити викладачу у письмовому вигляді виконані завдання передбачені семінарськими заняттями та самостійною роботою. Лише після цього здобувач допускається до підсумкового контролю. Здобувачі вищої освіти, які протягом триместру набрали необхідну кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни, мають можливість: не складати екзамен, а отримати його автоматично, відповідно до рейтингової оцінки, переведеної в оцінку за національною шкалою; складати екзамен з метою підвищення рейтингу з освітнього компонента.

Якщо здобувач виконав і захистив всі види робіт передбачені освітнім компонентом, брав активні участь на заняттях, то до його підсумкової оцінки можуть додаватися заохочувальні бали (до 15 балів). Загальна підсумкова оцінка здобувача вищої освіти з освітнього компонента розраховується за накопичувальною системою і дорівнює сумі всіх балів, які було здобуто на кожному з етапів контролю – поточного, модульного контролю, підсумкового контролю, та заохочувальних балів.

Розподіл балів

	Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2			ІНДЗ	Підсум-ковий контроль	Загальна сума балів
Складові змістовних модулів	T1	T2	МК 1	T3	T4	МК 2	15	25	100
Кількість балів за темами, у т.ч. за видами робіт:	10	10	10	10	10	10			
- семінарські заняття	5	5		5	5				
- самостійна робота	5	5		5	5				
Кількість балів за модуль	30			30			15	25	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для диференційованого заліку, курсової роботи
91 – 100	A	відмінно	зараховано
81-90	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
31-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-30	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення

1. Іщенко М. П. Філософія науки : питання теорії і методології : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К. : УБС НБУ, 2010.– 444 с.
2. Малигіна В. Д., О. Ю. Холодова, Л. М. Акімова Методологія наукових досліджень: монографія. Рівне: НУВГП, 2016. 247 с.
3. Методичні рекомендації до написання наукової статті та курсової роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 073 Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент і адміністрування» / Укладачі: Г.Л. Єфремова, І.В. Кожем'якіна. Суми. НВВ КЗ СОППО, 2024. 40 с.
4. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
5. Методологія наукових досліджень з публічного управління [навч. посібник для магістрантів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»] /уклад. Сич. Т. В.; Держ. закл „ЛНУ імені Тараса Шевченка”. Х., 2018. 164 с.

6. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. В. П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2023. 170 с.
7. НМК з дисципліни «Методологія та організація наукового дослідження» для студентів спеціальності 073 Менеджмент денної та заочної форми навчання / О.В. Гузенко. Суми, 2025.
8. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Г. Г. Стрелкова, М. М. Федосенко, А. І. Замулко, О. С. Іщенко. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 120 с.
9. Робоча програма дисципліни «Методологія та організація наукового дослідження» / О.В. Гузенко. Суми, 2025. 10 с.
10. Сидоренко Вікторія. Методологія і методи наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО, 2024. 150 с.

Рекомендована література

1. Баранов А. А. Методологія дослідження соціально-економічних процесів: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2007. 416 с.
2. Галіченко М. Проблема застосування синергетичної методології в соціально-гуманітарних науках. Південний архів. Іст. науки. : Зб. наук. праць. 2010. Вип. 31- 32. С. 26–34. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Pain/2010_31_32/Gal_Pol.pdf
3. Добронравова І. С. Динамічний хаос у соціумі як середовище соціальної самоорганізації. Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2005. № 1. С. 168-180. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua>
4. Добронравова І. С. Філософія науки : навч. посібник. К., 2002. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua>
5. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [На заміну ДСТУ 3008- 95; чинний від 2017-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 31 с.
6. ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [На заміну ДСТУ 3582–97; чинний від 2013–08–22]. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с
7. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.
8. Кузнецова Н. М. Науково-дослідна робота студентів вищих навчальних закладів: Навч. посіб. К.: Знання-Прес, 2008. 208 с.
9. Система компетентностей з наукових досліджень в сфері енергоефективності та енергоменеджменту в програмі магістерської підготовки / Стрелкова Г.Г., Федосенко М.М. *Енергетичний менеджмент: стан та перспективи розвитку*. REMS'16: III Міжнар. наук.-практ. та навч.-метод. конф., 30.05-01.06.2016 р., Київ, Україна: матеріали конф. К.: НТУУ «КПІ», 2016. С. 105-106.

10. Стрелкова Г.Г., Федосенко М.М., Замулко А.І. Загальнонаукові підходи та спеціальні методи дослідження у сфері енергетичного менеджменту, електропостачання та електроспоживання. *Енергетичний менеджмент: стан та перспективи розвитку*. Збірник наукових праць V Міжнародної науково-технічної та навчально-методичної конференції у місті Києві 17-19 квітня 2018 р. Київ, КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. С.107-108.
11. Поліщук О.П. Методологія наукових досліджень : базові поняття, тести та інструктивно-методичні вказівки до їх виконання: [навчально-методичний посібник]. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2023. 17 с.
12. Bogdan, R. C., & Biklen, S. K. Qualitative Research for Education: An Introduction to Theory and Methods, 5th edition. Pearson Education Limited, 2017. 480 p.
13. Creswell J. W. Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches, 4th edition. Sage Publications, Inc., 2014. 273 p.
14. Guba E. G., & Lincoln Y. S. Fourth Generation Evaluation. Sage Publications, Inc., 1989. 288 p.
15. Mertens, D. M. Research and Evaluation in Education and Psychology: Integrating Diversity with Quantitative, Qualitative, and Mixed Methods, 5th edition. Sage Publications, Inc., 2014. 464 p.
16. Saunders M. N. K., Lewis P., & Thornhill A. Research Methods for Business Students, 8th edition. Pearson Education Limited, 2019. 664 p.
17. Yin R. K. Case Study Research: Design and Methods, 5th edition. Sage Publications, Inc., 2014. 282 p.

Інформаційні ресурси

1. Google Scholar або Google Академія: пошукова система і некомерційна бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування. URL: <https://scholar.google.com.ua/>
2. Методологія науки. URL: <http://www.inter-pedagogika.ru>.
3. Методологія науки. URL: sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific.
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>
6. Портал полегшення процедури оформлення наукових джерел відповідно до вимог Вищої атестаційної комісії (ВАК) України та проходження нормоконтролю при написанні публікацій, курсових, дипломних, дисертацій та інших наукових робіт. URL: www.vak.org.ua